

2013–2014 роки. Доведено, що фінансовий стан ПАТ «Оболонь» загалом є досить стабільним. Підприємство співпрацює з багатьма контрагентами, не має безнадійних боргів та здатне ефективно використовувати залучені кошти.

З огляду на інформаційні потреби внутрішніх користувачів розроблено форми внутрішньої бухгалтерської звітності, використання яких забезпечить отримання вчасної та достовірної інформації про стан та структуру позикового капіталу підприємства та дозволить ефективно планувати та розробити персоналу підприємству політику щодо управління ним.

Отже, позиковий капітал як джерело фінансування активів стає однією з стратегічних цілей управління та важливим об'єктом бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI зі змінами та доповненнями
2. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» від 31.01.2000 №20

3. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств. Підручник. – 2-ге вид., доп. і перероб. / В.Г. Андрійчук. – К.: КНЕУ, 2002. – 624 с.

4. Бланк И.А. Управление формированием капитала / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2000. – 512 с.

5. Заворотній Р.І. Залучений капітал у фінансуванні житлового будівництва: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.08 / Р.І. Заворотній. – Київ: Б.в., 2009. – 267 с. – На укр. яз.

6. Зеленіна О.О. Бухгалтерський облік і аналіз формування та використання позикового капіталу: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09 / Зеленіна О.О. – Житомир Б.в., 2012. – 270 с. – На укр. яз.

7. Мойсєєнко І.П. Інвестування: Навч. посіб. – К., 2008. – 490 с.

8. Мочерний С.В. Економічна енциклопедія / С.В. Мочерний. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000. – 864 с.

9. Поддєрьогін А.М. Фінансової менеджмент: підручник / А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2005. – 535 с.

10. Сопко В.В. Бухгалтерський облік капіталу підприємства (власності, пасивів): Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 312 с.

О.В. ГОРАК,
аспірант, Запорізький національний університет

Теоретико-методичні підходи до формування безпеки економічного розвитку підприємств машинобудування

Досліджено сутність поняття «економічна безпека» і «економічний розвиток підприємств машинобудування». Встановлено, що категорія «безпека економічного розвитку підприємств машинобудування» як поняття охоплює не лише економічні, а й соціальні і політичні аспекти безпеки і, головне, її просторові аспекти, визначено межі її домінування в економічних контактах з іншими суб'єктами. Доведено, що таке визначення дозволяє надати визначеність поняття «безпека економічного розвитку» та чіткіше конкретизувати його, окреслити його межі і область дії з урахуванням сучасних реалій і активно впливати на стан світогосподарських зв'язків. Запропоновано поняття «безпека економічного розвитку підприємств машинобудування» формалізувати в єдиний підхід до вивчення по вертикалі всіх його структурних рівнів.

Ключові слова: економічна безпека, економічний розвиток, просторовий вимір, оновлення, конкурентоспроможність, стабільність, ефективність, можливість.

А.В. ГОРАК,
аспірант, Запорожский национальный университет

Теоретико-методические подходы к формированию безопасности экономического развития предприятий машиностроения

Исследована суть понятия «экономическая безопасность» и «экономическое развитие предприятий машиностроения». Установлено, что категория «безопасность экономического развития предприятий машиностроения» как понятие охватывает не только экономические, но и социальные и политические аспекты безопасности и, главное, ее пространственные аспекты, определены границы ее доминирования в экономических контактах с другими субъектами. Доказано, что такое определение позволяет предоставить определенность понятия «безопасность экономического развития» и четко конкретизировать его, определить его границы и область действия с учетом современных реалий и активно влиять на состояние мирохозяйственных связей. Предложено понятие «безопасность экономического развития предприятий машиностроения» формализовать в единый подход к изучению по вертикали всех его структурных уровней.

Ключевые слова: экономическая безопасность, экономическое развитие, пространственное измерение, обновление, конкурентоспособность, стабильность, эффективность, возможность.

O.V. GORAK,
aspirant, ZNU

Theoretical and methodical approaches to forming security for economic development machinery enterprises

The essence of the concept of «economic security» and «economic development» engineering enterprises. Vstanevleno that the category of safety engineering enterprises of economic development as a concept encompasses not only economic but also social and political aspects of security and, most importantly, its spatial aspects defined beyond its dominance in economic contacts with other subjects. It is proved that this definition can provide certainty safety concept of economic development and clearly specify it, determine its boundaries and scope with current realities and the active influence of globalization on the

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

state of economic relations. The concept of economic security engineering enterprises to formalize a unified approach to the study of its vertical structural levels.

Keywords: *economic security, economic development, spatial dimension, updating, competitiveness, sustainability, efficiency, opportunity.*

Постановка проблеми. Дослідивши генезис сутності поняття «економічна безпека», нами встановлено, що для підприємств важливим є не лише економічна безпека, а й можливість у перспективі мати подальший розвиток. Події останнього року довели, що саме безпека економічного розвитку забезпечує життєдіяльність підприємств і конкурентоспроможність як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Тому тема безпеки економічного розвитку підприємств машинобудування є надзвичайно актуальною і своєчасною.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Економічна категорія «економічна безпека» є не новою. Сутнісні характеристики даної економічної категорії досліджували вітчизняні та закордонні вчені-економісти. Механізми управління економічною безпекою досліджували Ю.Г. Лисенко, С.Г. Міщенко, Р.А. Руденський, А.А. Спірідонов [1]. Процеси моделювання економічної безпеки на всіх її ієрархічних рівнях – держави, регіонів – та на рівні підприємства досліджували В.М. Геєць, М.О. Кизим, Т.С. Клебанова, О.І. Черняк [2]. Сутнісні характеристики та елементи економічної безпеки, їх значимість у процесі реалізації національної безпеки країни визначала І.Г. Мішина [3]. У своїх працях В.В. Шиманська, І.В. Саух доводили, що економічна безпека є фактором підвищення конкурентоспроможності держави, регіонів та підприємств [4]. В.І. Мунтіян [5], О.Ф. Новікова, Р.В. Покотиленко [6] досліджували концептуальні визначення та механізми забезпечення економічної безпеки. Але не вирішеними залишаються питання щодо теоретико-методичних підходів до формування безпеки економічного розвитку підприємств машинобудування.

Метою статті є розробка теоретико-методичних підходів до формування безпеки економічного розвитку підприємств машинобудування.

Аналіз категорії «безпека економічного розвитку» показує, що в ній ключове значення належить просторовому параметру, без урахування якого саме поняття «економічна безпека» втрачає свою визначеність. Проблеми визначення безпеки економічного розвитку учасника господарського життя як безпеки його економічного простору набуває зростаюче значення в умовах глобалізації.

Висунення на передній план просторового виміру в аналізі економічної безпеки в умовах глобалізації визначається кардинальними змінами в характері конкуренції, коли вона набула глобальних масштабів. Сучасна конкуренція ведеться на кількох рівнях: вона відбувається не стільки між країнами, скільки між транснаціональними відтворювальними системами. Кожна з таких систем поєднує, з одного боку, формально суверенні держави з їх національними системами, нагромадження капіталу, організації науки та освіти населення і з іншого – виробничо-підприємницькі та фінансові структури, що працюють у масштабах світового ринку.

Виклад основного матеріалу. Проблема безпеки економічного розвитку набуває самостійного значення для кожного учасника господарського життя, оскільки вона виходить за межі певної території, насамперед тому, що адмі-

ністративні кордони території кожного з учасників часто не збігаються з межами їх економічних інтересів.

Розвиток процесу глобалізації суттєво змінює економічне простір будь-якого суб'єкта економічних відносин – держави, регіону, підприємства, особистості, робить його неспівпадаючим із законодавчо встановленими межами держави, регіону, територіальної відокремленості підприємства і формальними межами індивідуальних домогосподарств.

Реальний економічний простір, що є об'єктом безпеки, будучи сукупністю економічних контактів, в яких даний об'єкт домінує, в силу якісного і кількісного еволюціонування сукупного економічного простору визначається часткою контрольованих об'єктом ресурсів у ресурсному потенціалі системи і виходить з їх корисності. Згідно з цією закономірністю економічний простір України формується як поєднання автономних, по-різному просторово локалізованих систем, керованих з центрів нових економічних регіонів, при цьому нові економічні межі не відповідають адміністративним кордонам.

На корпоративному рівні зовнішній по відношенню до підприємства економічний простір має визначальний вплив на його безпеку економічного розвитку. Проблеми безпеки свого економічного розвитку стоять також перед дрібним бізнесом і перед кожною особистістю (домогосподарством), але вони формально не ведуть активну боротьбу за ринки продажів і послуг.

Збільшення реального економічного простору об'єкта в порівнянні з його традиційними межами, тобто домінування в економічних контактах з іншими господарючими суб'єктами, що свідчить про збільшення його економічної сили й економічного впливу, підвищує конкурентоспроможність і, як наслідок, його здатність до маневру і можливості концентрації більшої кількості ресурсів та зниження як внутрішнього, так і зовнішнього ризиків. Від розмірів і цілісності «реального економічного простору», його збігу або розбіжності з формальними межами (у разі держави – національними кордонами) багато в чому залежить як стан безпеки об'єкта в даний момент, так і динаміка його розвитку в часі.

Проведене дослідження призвело до висновку про те, що в епоху глобалізації більш обґрунтовано розглядати безпеку підприємств машинобудування як його економічну безпеку взагалі, а також як безпеку його економічного розвитку. При цьому визначення безпеки економічного розвитку підприємства будь-якого структурного рівня, його «стан» видається цілком виправданим і найбільш повно охоплює саме поняття. Засноване на економічному просторі поняття безпеки економічного розвитку підприємств машинобудування усуває методологічний конфлікт, пов'язаний із включенням в аналіз економічної діяльності об'єкта його соціальних, політичних і екологічних наслідків, не знаходять свого монетарного вираження і зазвичай виключаються з політико-економічного аналізу.

Категорія «безпека економічного розвитку» як поняття, що охоплює не лише економічні, а й соціальні і політичні

ні аспекти безпеки і, головне, її просторові аспекти, визначила межі домінування в економічних контактах з іншими суб'єктами. Таке визначення дозволяє надати визначеність поняття «безпека економічного розвитку» та конкретизувати його, чіткіше окреслити його межі і область дії з урахуванням сучасних реалій і активного впливу глобалізації на стан світогосподарських зв'язків. Поняття «безпека економічного розвитку підприємств машинобудування» формалізує єдиний підхід до її вивчення по вертикалі всіх його структурних рівнів: держави, суспільства, підприємства і особистості, тим самим дозволяючи досліджувати не тільки безпеку взагалі, а параметри безпеки цілком певних об'єктів, діють у певному середовищі, що характеризується рівнем розвитку ринкових сил і механізмів, масштабами і зрілістю системи державного регулювання, характером соціальних і політичних систем і відносин, нарешті територіальними параметрами. Аналіз безпеки економічного розвитку підприємств машинобудування безпеки в розширеному розумінні цього явища показав, що для виділення його параметрів та їхньої оцінки може застосовуватися велика безліч критеріїв і показників (індикаторів). Це пов'язано з тим, що сама економіка являє собою складну суспільну систему.

Система показників оцінки безпеки має бути комплексною і відповідати обраному концептуальному підходу до визначення сутності безпеки підприємств машинобудування економічного простору національно-державної виробничої системи та безпеки входять до неї підсистем.

Для кількісного вимірювання поняття безпеки економічного розвитку підприємств машинобудування доцільно розробити концепцію інтегрального показника безпеки економічного розвитку об'єкта, сформованого з потенціалів, тобто відхилень значень індикаторів від їх оптимальних значень, необхідних для функціонування об'єкта як агрегату блоків факторів та подальшого розвитку підприємства з урахуванням всіх складових такого потенціалу.

Розглядаючи прийняте на Заході поняття, оптимальною безпекою можна вважати такий стан, при якому забезпечується достатній розвиток підприємств в умовах політичної і соціальної стабільності та ефективного міжнародного співробітництва за всіма напрямками діяльності, спрямованого на конструктивне вирішення локальних і глобальних проблем, що створюють загрозу розвитку суб'єктів господарювання, суспільному добробуту або життєвим інтересам суспільства.

Висновки

Аналіз різних підходів показує, що визначення сутності поняття безпеки економічного розвитку як «стану» видається цілком виправданим і найбільш повно охоплює саме поняття. Сама проблема безпеки економічного розвитку підприємств машинобудування, розчиняючись в загальних характеристиках економічного розвитку об'єкта, що ускладнює розробку заходів по її забезпеченню. Останнє представляється вкрай актуальним і має, на нашу думку, особливо важливе значення. У кінцевому підсумку метою будь-якого наукового дослідження є не лише розкриття тих чи інших об'єктивних процесів, а й розробка конкретних практичних рекомендацій, комплексу заходів по практичному вирішенню проблеми. В процесі наукових досліджень економічної безпеки вважаємо за доцільне і необхідне виділити ті, які відображають критичні чинники подальшого розвитку підприємств, які несуть загрозу не окремим напрямкам діяльності підприємства, а впливають на стратегічні перспективи розвитку підприємств машинобудування в майбутньому. Саме ці індикатори повинні використовуватися як порогові значення безпеки економічного розвитку підприємств машинобудування. Вони характеризують граничні значення, ігнорування яких перешкоджає нормальному розвитку підприємств, економіки держави, регіонів і соціальної сфери.

Список використаних джерел

1. Механизмы управления экономической безопасностью [Глысенко Ю.Г., С.Г. Мищенко, Р.А. Руденский, А.А. Спиридонов]. – Донецк.: ДОНУ, 2002. – 178 с.
2. Моделирование экономической безопасности: держава, регіон, підприємство: моногр. / В.М. Геєць, М.О. Кизим, Т.С. Клебанова, О.І. Черняк. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. – 240 с.
3. Мішина І.Г. Сутність та елементи економічної безпеки, їх значимість в процесі реалізації національної безпеки країни. Науковий журнал «Вісник Технологічного університету Поділля» (серія – економічні науки), №2, Т. 1. – Хмельницький: ТУП, 2003. – С. 66–69.
4. Шиманська В.В., Саух І.В. Економічна безпека як фактор підвищення конкурентоспроможності. [Електрон. ресурс] – Режим доступу: // // www.nbuv.gov.ua/
5. Мунтіян В.І. Економічна безпека України / В.І. Мунтіян. – К.: КВІЦ, 1999. – 464 с.
6. Новікова О.Ф. Економічна безпека: концептуальне визначення та механізми забезпечення: монограф. / О.Ф. Новікова, Р.В. Покотиленко. – Донецьк: КІНД ІЕПНАНУ, 2006. – 408 с.

УДК 339.137.2:[338.22.021.4:665.347.8]

А.О. НАТОРІНА,

аспірант кафедри економіка підприємств,

Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського

Методичний інструментарій аналізу стратегічних альтернатив підприємства

У статті досліджено дві групи інструментів аналізу стратегічних альтернатив, що використовуються підприємством на практиці при виборі маркетингової товарної стратегії. Наведено методичку та технології побудови матриць. Визначено стратегічні напрями розвитку на прикладі підприємств олійно-жирової промисловості, що займаються виробництвом рафінованої соняшникової олії. Досліджено переваги та недоліки використання комп'ютерних програмних продуктів при виборі стратегічних альтернатив.